

До
Членовете на научното жури,
утвърдено със заповед № 3-РК-284/23.05.2018 г.
на Ректора на НБУ

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д.н. Живко Иванов Драганов, с научна специалност
„Изобретателско, авторско и патентно право“ (05.05.13),
член на научното жури за провеждане на конкурс за заемане на академичната
длъжност „професор“ в професионално направление 3.6. Право,
обявен в ДВ бр. 33/17.04.2018 г.,
с кандидат доц. д-р Веселина Неделчева Манева

Уважаеми членове на научното жури,

Представям на Вашето внимание рецензията си за научната, научно-приложната и преподавателската дейност на единствения кандидат за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.6. Право, в департамент „Право“ на НБУ, доц. д-р Веселина Манева. Рецензията е изготвена въз основа на материалите за участие в конкурса, представени от кандидата.

1. Биографични данни

Веселина Манева е завършила специалност “право” в ЮФ на СУ “Св. Климент Охридски” през 1987 година. В периода 1989 г. – 2005 г. тя работи в отдел „Спорове“ и в отдел „Правно осигуряване“ на Патентно ведомство на Република България, като заема длъжностите „старши юрисконсулт“ и „държавен експерт“. От 2005 г. до 2009 г. тя е научен сътрудник, II степен, а от 2009 до 2011 – старши

научен сътрудник II степен в Института за държавата и правото при Българска академия на науките. През 2011 г. Веселина Манева е избрана за редовен доцент по изобретателско, авторско и патентно право в Нов български университет. През 1993 е избрана за хоноруван преподавател в УНСС – София, където ѝ е възложен курс по Патентно право на Р България. Тя е била хоноруван преподавател в Техническия университет – София (2004 - 2006), където е водила курс по Индустриално законодателство, хоноруван асистент в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (2008 – 2009), по Патентно право, марки и нелоялна конкуренция и хоноруван преподавател в НБУ (2007 – 2011). През 2005 г. Веселина Манева придобива научната степен „доктор по право“ по научна специалност 05.05.13 Изобретателско, авторско и патентно право, след защита на дисертация на тема “Обхват на правна закрила на патентите за изобретения”, а през 2009 г. тя е удостоена с научното звание „доцент“ по същата научна специалност, с тема на хабилитационния труд „Патентното нарушение“.

През 2009 г. Веселина Манева е избрана за член за експертния съвет на Съвета за електронни медии. В периода 2012 – 2015 г. тя е член на Националния съвет по дигитализация на културното наследство при фонд „13 века България“ и Столична община и в това си качество участва в изготвянето на концепция за дегитализация на културното наследство в различните културни институции в страната. Веселина Манева е била Председател на Общото събрание на учените в Института за правни науки (2008- 2011), Директор на Програмния съвет на Департамент „Право“, НБУ (02.2015 -31.09.2016), Зам.-председател на сдружение „Мрежа на преподавателите по интелектуална собственост в България“ (2014-2017). Участвала е в курсове за обучение на експерти от Патентното ведомство, а от 1997 до сега участва в изпитните комисии за изпитите на представители по индустриална собственост пред ПВ. Специализирала е в Макс Планк Институт по Интелектуална собственост в Мюнхен, в Лондон и в Женева. Доц. Веселина Манева е член на Асоциацията по сравнително право, член на Съюза на юристите в България и член на Съюза на учените. Ползва френски, английски и руски език.

2. Оценка на учебно - преподавателската дейност и ръководство на докторанти

Доц. Веселина Манева има над двадесет години преподавателски стаж, от който близо десет години като хабилитиран преподавател. Тя води лекции в Департамент „Право“ на НБУ по дисциплините Право на индустриалната собственост, Авторско право и Международноправна закрила на интелектуалната собственост. Доц. Веселина Манева води още лекции по Основи на правото във факултет Базово образование и в Бакалавърски факултет, също и занятията по дисциплините Законодателство в музикалното изкуство и Управление на изпълнителските права в музиката.

Съгласно представената от кандидата самооценка за периода 2012 – 2017, тя е изпълнила норматива за учебна заетост. Средногодишната аудиторна натовареност на доц. Веселина Манева е 260 часа, което надхвърля установения минимум. Преподавателската ѝ дейност се допълва от изявите в други висши учебни заведения и с лекции пред практикуващи специалисти. Тя е автор на учебни курсове и осигурява преподаване по широк кръг дисциплини, основно в областта на интелектуалната собственост. Сред разработените от кандидата учебни курсове са „Актуални проблеми на интелектуалната собственост“ и „Основи на правото“. Доц. Манева е усъвършенствала курсовете „Международна закрила на интелектуалната собственост“, „Право на индустриалната собственост“ и „Авторско право“. Доц. Веселина Манева е научен ръководител докторанта в ИДП към БАН, Жения Стефанова, с дисертационен труд на тема „Договорът за реклама в електронните медии“. Докторантът е пред вътрешна защита в секция Гражданско- правни науки. Преподавателският опит на доц. Веселина Манева отговаря на изискванията за заемането на академичната длъжност „професор“.

3. Обща характеристика на изследователската дейност на кандидата и на представените научни трудове

Представените от кандидата в конкурса научни трудове включват монографичното изследване “Закрила на правата на интелектуална собственост. Правоприлагане и експертиза“, десет статии и шест доклада от научни

конференции. Научното творчество на доц. Манева е изцяло в областта на правото на интелектуалната собственост и засяга актуални за науката и за практиката въпроси. Статиите са публикувани в издания с редакционна колегия – Годишник на Департамент Право на НБУ и в авторитетни правни списания като Правна мисъл и Съвременно право. Научната дейност на кандидата се допълва от участието ѝ в проекти и в семинари по различни проблеми на интелектуалната собственост. Сред тях следва да се отбележат участието ѝ в проект „Да инвестираме в хората” на Института за правни науки, по програма „Човешки ресурси” на ЕС и в проект „Повишаване качеството на образованието и научните изследвания в областта на бизнес- инженерството за изграждане на икономика, основана на знанието /иновациите/ и финансите, схема BG051PO 001- 3.3.06-0053 „Подкрепа на развитието на докторанти, постдокторанти, специалисти и млади учени в Българска академия на науките”, по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” Министерство на образованието, младежта и науката.

3.1. Оценка на представения монографичен труд

Представеният за участие в конкурса монографичен труд, със заглавие “Закрила на правата на интелектуална собственост. Правоприлагане и експертиза”, представлява първото по рода си у нас научно изследване на правоприлагането в областта на интелектуалната собственост. Трудът включва пет глави. В Глава I авторът разглежда същността и правната природа на правата на интелектуална собственост, нематериалните блага, възникването, същността и погасяването на субективното право върху нематериални блага и правото на ЕС в областта на интелектуалната собственост. Глава II съдържа анализ на актуалните процеси в обективното право, които определят насоките на развитието на правоприлагането в областта на интелектуалната собственост. В Глава III авторът обсъжда актовете на правоприлагане в областта на интелектуалната собственост – административни актове и правораздавателни актове. В Глава IV се изследва правната характеристика на експертизата, а в последната глава от труда - проблемите, които се пораждат в дейността на правоприлагащите органи във връзка с експертизата и взаимодействието на експертизата с правоприлагането.

Монографичният труд представлява оригинално научно изследване, което се отличава с множество достойнства и има редица приноси за развитието на правната наука и за подпомагане на практиката. Авторът е поставил във фокуса на научното си дирене проблем, който е фундаментален за правното регулиране на отношенията във връзка с нематериалните блага, а именно правоприлагането на нормите на обективното право на интелектуалната собственост във всичките му аспекти. Изясняването на тази проблематика е от съществено значение за разкриването на особеностите на закрилата на интелектуалната собственост и може да се посочи като основен принос на монографичното изследване.

Трудът представлява научна новост в българската правна литература. Правоприлагането и експертизата в контекста на закрилата на интелектуалната собственост не са били предмет на самостоятелно монографично изследване у нас. Научната новост се определя още от възприетия от автора подход на съвместно разглеждане на правораздаването и на експертизата в областта на интелектуалната собственост. Изследването на техните взаимовръзки се прави, за да се изяснят особеностите на закрилата на една голяма част от правата на интелектуалната собственост, а именно тези които се пораждат от акт на държавен орган.

Най-значими са приносите на труда по отношение на обогатяване на съществуващите знания. Изследването е структурирано по начин, който позволява да се разкрие правната същност на нематериалните блага и да се открият тенденциите в развитието на правната им закрила. Тук приносен характер има анализът на конституционните основи на насърчаването на творческата дейност и на закрилата на резултатите от творческата дейност, както и на връзката им с други предвидени в Конституцията основни права. Научна новост представлява изследването в Глава II на основанията за правоприлагане и за извършване на експертиза в производствата, във връзка с обектите на интелектуална собственост. Не на последно място, научна новост представлява и изследването на аксеологичните проблеми в дейността на правоприлагащите органи и взаимодействието с експертните дейности в областта на интелектуалната собственост. Тук авторът поставя за пръв път у нас въпросите за определянето на приложимите правни норми, за прилагането по аналогия и за тълкуването на закона,

в зависимост от конкретната преценка за ценността на съответното правно закриляно благо. Формулирана е тезата, че при правоприлагането и при експертизата следва да се определи ценността на един обект, за да може на тази основа да се премине към прилагане на правна техника или към прилагане на методология на правни изследвания.

Сред приносите следва да се открият още:

- анализът на нормите от правото на Европейския съюз в областта на интелектуалната собственост;
- изследването на прилагането на метода на вземане на решения по вътрешно убеждение в експертизата на изобретенията и при тълкуването на патентните претенции от съда;
- анализът на доказателствената оценка при правоприлагането в областта на интелектуалната собственост;
- изясняването на правната същност на актовете на правоприлагане в интелектуалната собственост, в това число актовете на Председателя на Патентното ведомство и актовете на Комисията за защита на конкуренцията;
- анализът на експертизните изследвания и на приложението на метода на вземане на решение при степенуване на вероятността в експертизните заключения и становища и достигане на истината като правилно фактическо установяване;
- анализът на процеса на вземане на решение при правораздаването и неговите спецификки, които се пораждат от особеностите на интелектуалната собственост.

Приносите на монографичното изследване не се ограничават до обогатяването на научната ни литература. То има важно значение за развитието на правните изследвания в областта на правната закрила на нематериалните блага у нас и за преодоляване на фрагментирането на интелектуалната собственост. Трудът има приноси и за развитието на практиката. Дейността по извършване на експертиза и правораздавателната дейност са в центъра на научното изследване и техният

задълбочен анализ допринася за развитие на правоприлагането и ще бъде от полза за широк кръг специалисти.

Като недостатък на труда може да се посочи, че при поставянето на проблема за правоприлагането и експертизата при закрилата на интелектуалната собственост, не се отчитат в достатъчна степен особеностите на различните групи блага, които се включват в обхвата на интелектуалната собственост. Експертизата в ПВ се прилага само по отношение на една част от обектите на интелектуалната собственост. Това определя съществени различия при правоприлагането, които трябва да бъдат подложени на по-подробен самостоятелен анализ. При възприетия от автора подход се създава разбиране за наличието на единни постановки относно правоприлагането и експертизата за всички категории на интелектуалната собственост, което не е така.

3.2. Оценка на останалата част от научното творчество на кандидата

Представените от кандидата статии са посветени на широк кръг актуални проблеми от областта на закрилата на интелектуалната собственост. Всички те имат приносен характер, като сред тях могат да се открият следните. Статията „Правата на интелектуална собственост и правата на човека“, сп. Съвременно право, кн. 4, 2014, съдържа задълбочен анализ на връзката между нематериалните блага и основните права на човека в контекста на развитието на съвременното право. В статията „Лисабонският договор и прилагане на правата на интелектуална собственост“, сп. Правна мисъл, кн. 3, 2012, се изясняват особено важни за правоприлагането в областта на интелектуалната собственост въпроси в контекста на развитието на правото на Европейския съюз. Принос за развитието на изследванията в областта на интелектуалната собственост и за определянето на фундаменталните характеристики на правата на интелектуална собственост има статията „Конституционни основи на правата на интелектуална собственост“, сп. Правна мисъл, кн. 4, 2016. Няколко от статиите имат приносен характер за развитието на практиката. Сред тях могат да се посочат статиите: „По повод Тълкувателно решение № 1/2008 г. на ОСТК на Върховен касационен съд от 15 юни 2009 година“, сп. Правна мисъл, кн. 1, 2010; „Използване на обектите на културното

наследство в музейните колекции, архивите и библиотеките чрез средствата на дигиталните технологии“, сп. Съвременно право, кн.5, 2010; „Правната фигура на агента и представителя в марковото право на Република България“, Годишник на Департамент Право – НБУ, 2014; и статията „Предела на действие на изключителното право“, Годишник на Департамент Право – НБУ, 2015.

Самостоятелно внимание заслужават докладите, изнесени от кандидата на национални научни форуми. Те са посветени на изследване на проявлението на правата на интелектуалната собственост в други правни отрасли. Такива са докладът “Конфликт или единодействие между културните права на човека и авторските права в медийната среда”, представен на Национална научнопрактическа конференция “Медиите в България: 25 години по-късно”, проведена в НБУ на 31.10.2014 и докладът “Отношения между съпрузите по повод правата на интелектуална собственост”, Национална научна конференция в памет на проф. Лиляна Ненова, организирана от катедра “Гражданскоправни науки” на Юридическия факултет на СУ “Св. Климент Охридски”, 22 октомври 2015 г.

Доц. Веселина Манева е била рецензент на три докторски тези, както следва: на дисертацията на Ирина Атанасова, на тема: „Наказателноправна защита на авторското право и сродните му права”, за присъждане на общообразователната и научна степен „доктор” по научната специалност “Наказателно право“; на монографичния труд на Росен Карадимов, на тема: „Договор за преизлъчване по безжичен път и препредаване по електронна съобщителна мрежа на телевизионна програма”, за присъждане на общообразователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“; и на труда на Петър Петров, на тема: “Отговорност на интернет посредниците за нарушения на авторското право”, за присъждане на общообразователната и научна степен „доктор”, по научната специалност „Изобретателско, авторско и патентно право”. Тя е била рецензент и на едно монографично изследване за присъждане на научната степен “доктор на науките”.

Общата ми оценка на творчеството на кандидата е, че то е на високо научно ниво и има множество приноси за развитието на научните изследвания в областта на интелектуалната собственост у нас.

Заклучение

На основата на изложеното по-горе, считам че научната, научно-приложната и преподавателската дейност на доц. д-р Веселина Манева са на високо ниво и трябва да получат положителна оценка.

Доц. д-р Веселина Манева притежава необходимите качества и преподавателски и научно-изследователски опит, за заемането на академичната длъжност “професор” в професионално направление 3.6. Право в Нов български университет и убедено предлагам на членовете на научното жури да подкрепят нейната кандидатура.

27 август 2018

гр. София

/доц. д.н. Ж. Драганов,
член на научното жури/